

PROFESSIONELE CURSUS SPECIALISTISCH ZWACHTELEN BIJ LYMFOEDEEM VOOR GEVORDERDEN

Marianne de Boer*

Op zaterdag 16 februari 2008 werd in het Ziekenhuis Nij Smellinghe te Drachten deze cursus gegeven in samenwerking met Oliver Gültig.

Oliver Gültig is een fysio- en oedeemtherapeut uit Duitsland en heeft daar vele opleidingscentra op het gebied van lymfoedeem, genaamd 'lymphologic'.

Zaterdagochtend opende dermatoloog dr. Damstra de scholing met een korte samenvatting over de werking van het lymfesysteem, onderzoeken naar lymfoedeem en compressietherapie. Compressietherapie die onmisbaar is bij lymfoedeem: hoe hoger de druk, des te meer volume-afname in de benen. Oliver Gültig vertelde over de anatomische aspecten van het lymfesysteem. Als de anatomie van het lymfesysteem duidelijk is kun je namelijk je behandeling beter afstellen. Als voorbeeld bij hals- en/of kinoedeem (b.v. na verwijdering verstandskies) lymfeklierdrainage nodig is, kan dat d.m.v. massage in hals en nek via rug en borst; een lymfevocht afvoerende massage. Ondersteuning kan tussentijds d.m.v. toepassing van tubigrip of een nekkraag.

Daarna werd de groep opgesplitst en volgden een viertal workshops, die allen een onderdeel van zwachtelen en compressie toedienen vormden.

Oliver Gültig verzorgde de workshop midline zwachtelen volgens zijn methode: hoofd, nek, borsten en genitaliën. Bij secundair mamma-oedeem wordt borstcompressie toegepast.

De speciale compressiebh's van de Firma Anita zijn een goede ondersteuning hiervoor. Deze bh's zijn naadloos, grotendeels van katoen en hebben brede verstelbare banden. Eventueel kunnen siliconen transplantaten worden ingelegd. Bij radioactiviteit kan de huid flink beschadigd en pijnlijk zijn, waarvoor zachte polstermaterialen gebruikt worden. Door het polstermateriaal op een aparte manier te bewerken, zodat het oppervlak ongelijk wordt, kun je de hele dag door massage van

de huid en lymfevaten bewerkstelligen. Bij het genitaal lymfoedeem is het polsteren en 'spelen met de wet van la place', erg belangrijk.

Er kwamen allerlei handigheidjes naar voren, zoals bij het polsteren van de vrouwelijke genitaliën. Daar kan gebruik worden gemaakt van een fietsbroekje of panty met afgeknipte benen, het polstermateriaal blijft dan beter op de plek zitten. Een les in het scrotum en penis bandageren was zeer leerzaam en de moeite waard om eens in praktijk te brengen.

Later vond de workshop plaats waarbij benen worden gezwachteld, met onder de zwachtel de Kikuhime drukmeter, waardoor men een idee kreeg hoeveel druk er wordt gegeven met zwachtelen. Deze drukmeter werd op het onderbeen geplaatst en was verbonden aan een metertje. Dit metertje kan ook gebruikt worden door de patiënt die zelf zijn zwachtel aanlegt en daarmee gestimuleerd wordt in zijn zelfmanagement..

Ook de producten van Circ Aid® werden gepresenteerd; deze producten zijn voor oedeem, en speciaal vooral lymfoedeem, zeer geschikt. De systemen bestaan uit niet-elastische banden die sluiten met behulp van klittenband. Iedere patiënt die tot zijn voeten kan reiken, kan deze verbanden makkelijk zelf aanleggen en verwijderen. Ook is er polstermateriaal wat je als een kous aan doet. 's Nachts kan men dan de speciale graduate producten, die zorgen voor een andere druk dan overdag, zelf aanbrengen.

Zelfcontrole is voor de patiënt misschien eng, maar moet worden gestimuleerd, mede in verband met de hoge kosten die aan deze problematiek verbonden zijn.

Om 17.00 uur werd de cursusdag in het Ziekenhuis Nij Smellinghe afgesloten.

Het was een bijzonder inspirerende dag met veel 'nieuwe' inzichten in lymfoedeem en oedeemproblematiek en compressietechnieken, die in de praktijk zeker van pas zullen komen.

* Marianne de Boer, dermatologieverpleegkundige op de polikliniek dermatologie van het UMC Utrecht.

Circ Aid: Ready fit